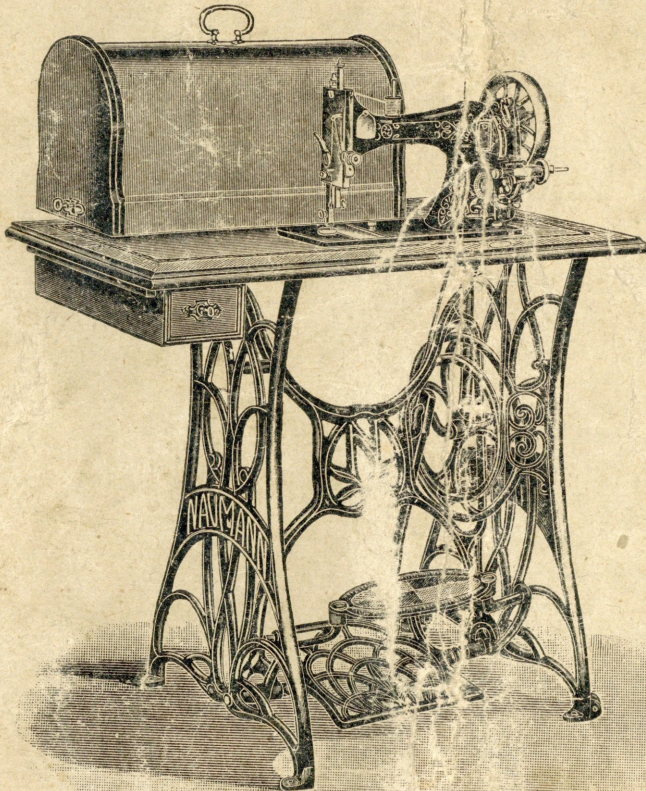
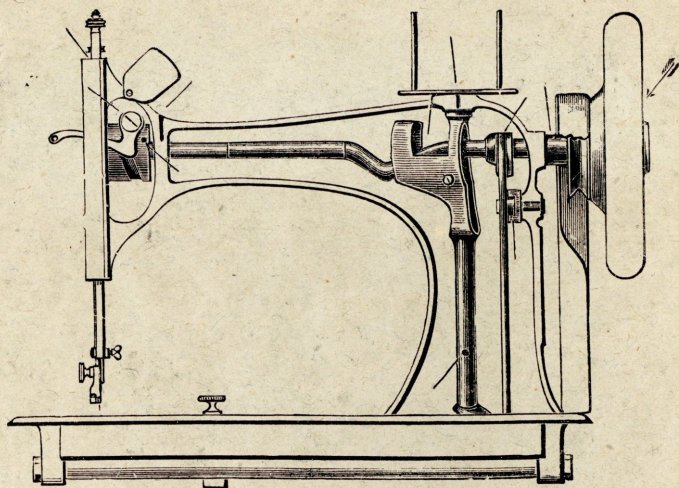

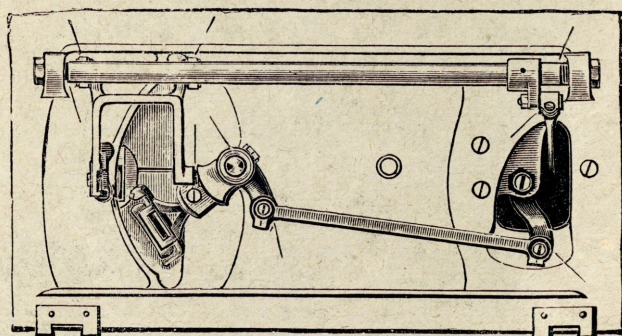
Jubataja
Naumann
õmblus-masinale.

Seidel & Naumann, Dresden.

Need kohad peavad õlitud jaama mis kriipudega tähtentatud on.

ARKH PT-4922

Öpetused

III

Naumann masinale.

6 46537282

Õpetused.

Need õpetused on täieSte läbi katsutud, nõnda et iga mõistlik inimene ilma teise juhatuseta wõib masinaga ümberkäia. Kõige parem on weel, kui õppijale üks teine iga tähendus pikkamise ette loeb, sellajal kui teine õppija ise masina kallal tüf tükkilt läbi katjub. Kesgi ei pea seal kallal mitte räpakas olema, waid wõtku pikkamise iga tüf läbi, nii mittu kord kui selgeks saab, ja siis wast hakkagu teist õppima.

Masinat on kõik täieSte kofku pandut et kofe pruukida wõib, agga kui need kaugele saadetakse, siis wõetakse pealmine pool ühest ära.

1. Ajamise-rihm.

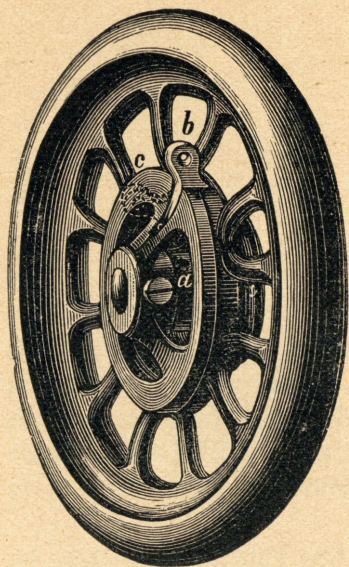
Ümberajamise rihtm saab ülemise ratta soone sisse pandut, siis pista mõlemad otsad laua aukudest läbi ja pane alumise joone ümber, soone sisse. See rihtm peab alati parajaste pingul olema; kui ta peaks aega mööda wäga lõdwale minema, siis lõika see jagu lühemaks ja pane jälle haagiga heaste finni. Wäga liiga pingul ei tohi rihtm ka olla, siis käib masin raskest.

2. Tallapu.

Enne kui õmblema hakkad, pead tallama õppima, masin peab kas ühe ehk kahe jalaga ühetasa, ilma takkistamba, kas ruttu ehk pikkamine ümber aetud saama. Jalad peawad nenda tallapu peale pandut saama et warwaste ja kannaga ühetasa oogu antakse. Pealmine rattas pane käega enese, poole tõmmates käima. Soia aga selle eest et rattas ilmas ei saa teisepidi ümber käima pandut. Kui masina ilma riidi alla panemata käima paned, kas õppimine ehk ka poolimise juures, siis peab ilma unustamata, igakord riide pressjalg üleje tõstma, sest muidu wõid hambad ära tõugada.

3. Nõela sisse panemine.

Nõela õige panemine on üks kõige tähtsam asi õmblemise juures. See sama sünnib järgmisel lihtsel wiisil: Pandagu nõel pitka soonega pahem poole hoides nõela kangi klammri wahela, nii kaugele kui aga nõel läheb, ja siis kruuwigu seal olewa kruuwiga kõwaste finni.

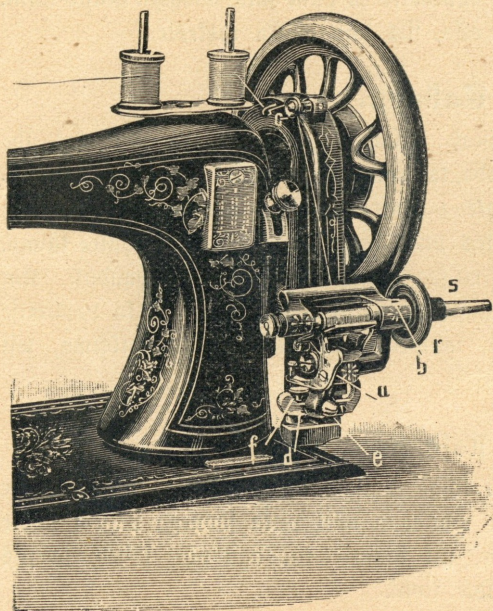

4. Oogratta lahti peastmine poolimise juures.

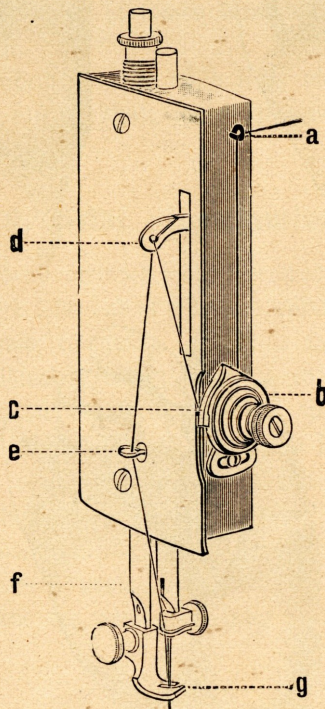
Tahad poolida, siis pane wäljas pool oogratta olew hoow "b" wäljas poole puntteeritud kohta "c". Selle läbi saab oograttas lahti peastetud, et rattast wõib ümber ajada ilma masina õmblus wärkita. Oograttast poolimise juures õlitada, on fiske pool ratta tobara ligidal punase kriipsuga õli auk "a". Enne kui poolima akkat tuleb ikka oograttas lahti peasta.

5. Poolija.

Poolimise tarwis peab niit läbi weike draatrõnga, säält kahe seibi läbi wahelt poltiapparati altpoolt ülese pandut saama, ja wiimaks saab niit, pooliangu läbi seest poolt wälja pistetud. Siis pane pool poolitaja fiske niiwiihi,

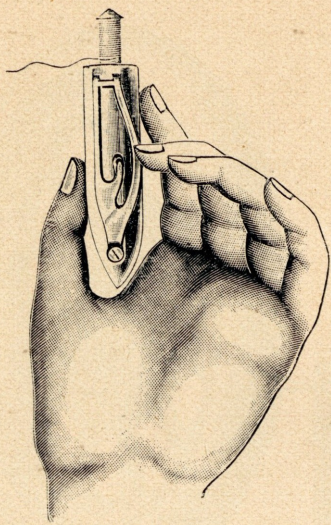

et see weike stift mis poolitajawõlli külles on, pooli auku fiske lähleb. Siis tuleb sõrmega jao "a" külge wajutada mis läbi niiti lihtmise klapp ülese, wastu pooli kulkub. Wajuta siis poolitaja wastu suurt hoograttast, ja sedda oma poole keerates poolita nii kaua kui pool täis on. Kui gummirõngas ära kulub, et ta mitte enam wastu suurt rattast ei käi, siis wõib poolitajad, kruuwi "e" läbi sedda parema poole keerates, ligemale tellitud saada. Poolitamisewärgi wõll peab õlitud saama, muidu ta kulub. Gummiratta külge ei tohi mitte õli lasta jooksta, sest õli rikkub teda lühikesel ajal ära.

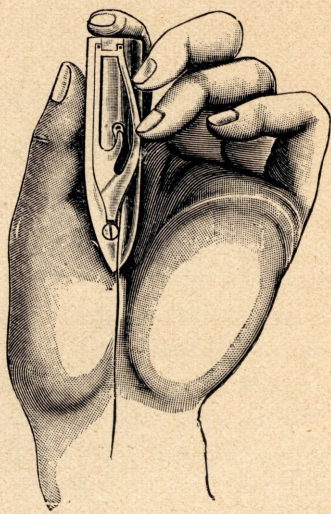

6. Niidi nõela taha panemine.

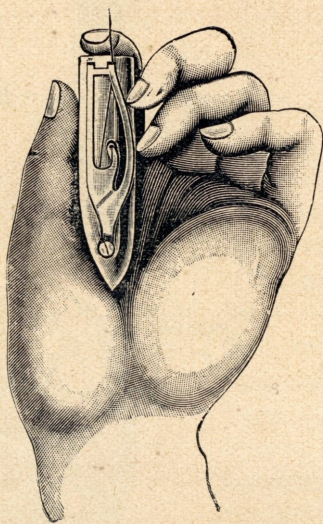
Pangu niit niidirullist läbi niidi aasa "a" siis alla pingutamise seibide vahele "b" paremast pahema poole läbi weifse traadiaasa, "c", ja siis ülese läbi niidi hoowa augu "d", ja siis pangu niidi aasa "e", selle järel nõela klammri "f" ja wimaks läbi nõela filina "g" pahemast poolt parema poole.

(pilt 1)

(pilt 2)

(pilt 3)

7. Niit laevukese sisse panemine.

Tehtagu esimene siiber alusplatte peal lahti, ja ajagu masina rattast nii kaua kui laevuke ette nähtavale tuleb, ja niiid tõstku laevuke välja. Laevuke võtta oma kätte, nõnda nagu pilt 1 sulle näitab ja pane pool nõnda viifi sisse et auku pool ots ülese poole seisma tuleb, siis tõmba niit laevukeses alla nagu, (pilt 2) näitab, a selle järele pea näpp laevukese augu peal et pool välja ei tule, siis tõmba niit ülese nõnda et ta selle weifke keele allt läbi läheb nagu (pilt 3) sulle näitab.

8. Õmblemine.

Siiber tee lahti, pane laewuke otsaga oma poole laewukese korni sisse, selle järele kui niit umbes sõrme pikkuseni wälja tõmbanud oled siis lüfka siiber nii palju finni et niit finni ei aagi, siis tõmma nii samu sõrme pikkune tüki niiti läbi nõela filma, oija seda lõtwal pahemas kääs ja keera hoograttast taha oma poole. Kui nõel alla läinud, ja jälle oma kõige kõrgemasse kohta jõudnud on, siis tõmba niit pingule ja tõmba laewukese niiti mis pisteplattil augus nähtawal on tulnud, ülese.

Mõlemad teras siibrid peawad nüüd finni olema. Siis pane mõlemad niidiotsad pressijala alla, lasse pressijalg maha riide peale ja masin on pruukimiseks walmis.

9. Niidi pingutamine.

Et ühe tastaft ja head õmblust saada, peawad mõlemad niidi pingutusjed parajalt tellitud olema, see tähendab et mõlemad niidid peawad ühe pingul olema, et need riide keskel endid kõidawad. Kui niit laewukese pingumal on kui pealmine niit on, siis jääwad pealmise niidi sõlmed alla nähtawale. Kui agga pealmine niit pingumal on kui laewukese, siis tulewad alumise niidi sõlmed peale poole nähtawale. Kui mõlemad pingutusjed ühed on, siis tulewad õiget pistet, see tähendab et pingutusjed peawad nõnda juhitud saama et mõlemad niidid riide keskel endid kõidawat. Alumise niidi tellimine on laewukese ees pool otsas üks weikene kruuw, kui seda kruuwi parem poole keerad, siis lähneb niit pingumale, kui agga pahem poole, siis lähneb ta lõtwamale. Pealmise niidi seadmine on tellida masina ees pool otsas külge peal, tellimise kruuwi läbi nagu pilt 6 näitab.

10. Pistepikkuse muutmine.

Paremal pool armi peal, kus niidi ja nõela tabell on, on pistme seadmise kruuw. Et pistet pikemaks teha, peasta see kruuw natuke lanti ja lüfka ta alla poole, kui lühemaks siis lüfka kruuw ülema poole. Kui soovitud pikkus kääs, siis keera kruuw jälle finni.

11. Riide wajutaja seadmine.

Kui pressijala kruuwi masina ülewal olewa pea peal parem poole keerad siis wajutab ta kõwem riide peale, pahem poole siis lõtwemae Alalise pruukimise juures ei ole tarwis pressijal pingutada, agga kui pakku riiet õmmelda tuleb siis wõib tugewamine finni wajutada.

12. Tähelepanemiseks.

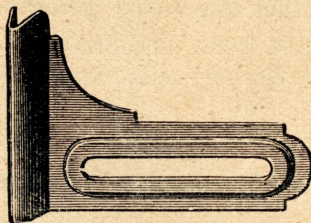
Mis paremast masin hoitud, puhastud ja õlitud saab, sedda suurem on tema vastu pidamane. Sellepärast on tarwis, et masin mis iga päew pruukimisel on, ka iga päew õlitud ja kõiksawahem iga 14 päewa tagand petroleumiga puhastatud saab. Masina õlitamiseks peab ainus head, õmblusemasina õli mis ilma tõrwajaoteta ja heasti puhastud on, pruukitad saama. Tihti peaae saab oodawuse pärast õli ja petroleum õlitamiseks segatud, see ei ole aga koguni hea, sest niisugune määre kulutab masinad.

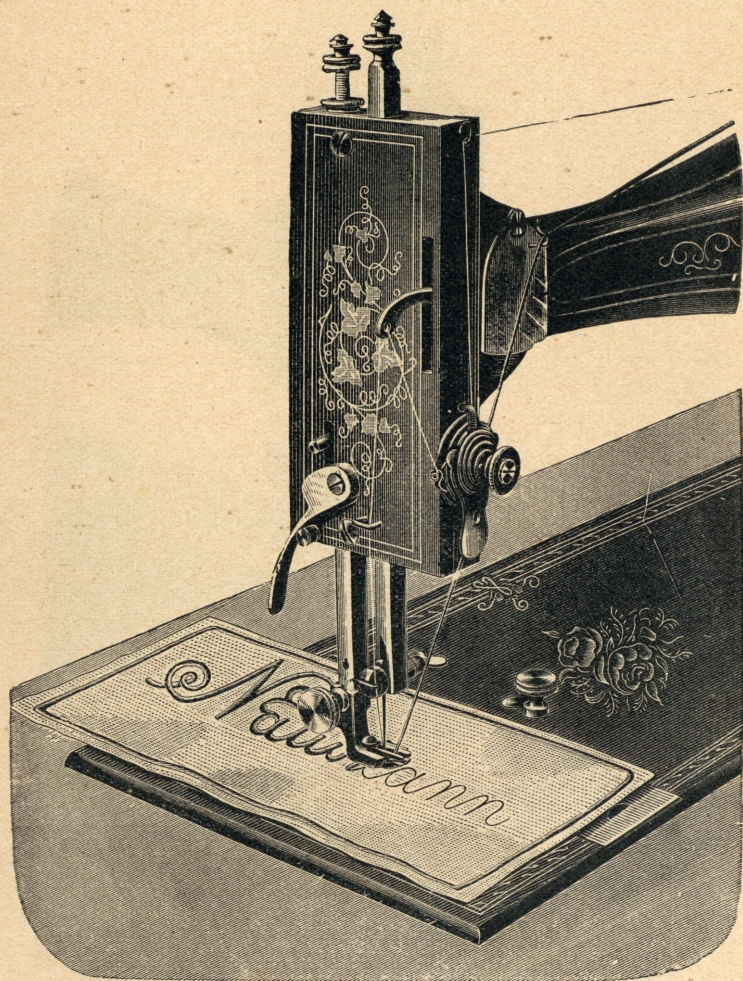
Üks wägga tähtsas masina jagu an nõel. Uhe santi nõela läbi wõiwad õmblemise juures mitmesugused wead, nagu niidi kattikiskumine, puuduwat pisted, j. n. e. tulla. Sellepärast peaks ikka mitte üksi passilik, waid ka kõisse parem selts nõel, kui ta ka kallim on, wõetud saama; ka wastutan mina ainus nendemasinate ette, mis sugused minu juurest ostetud õliga ja nõelaga käiwad.

Abiwärkide pruukimine.

13. Wiiru laud.

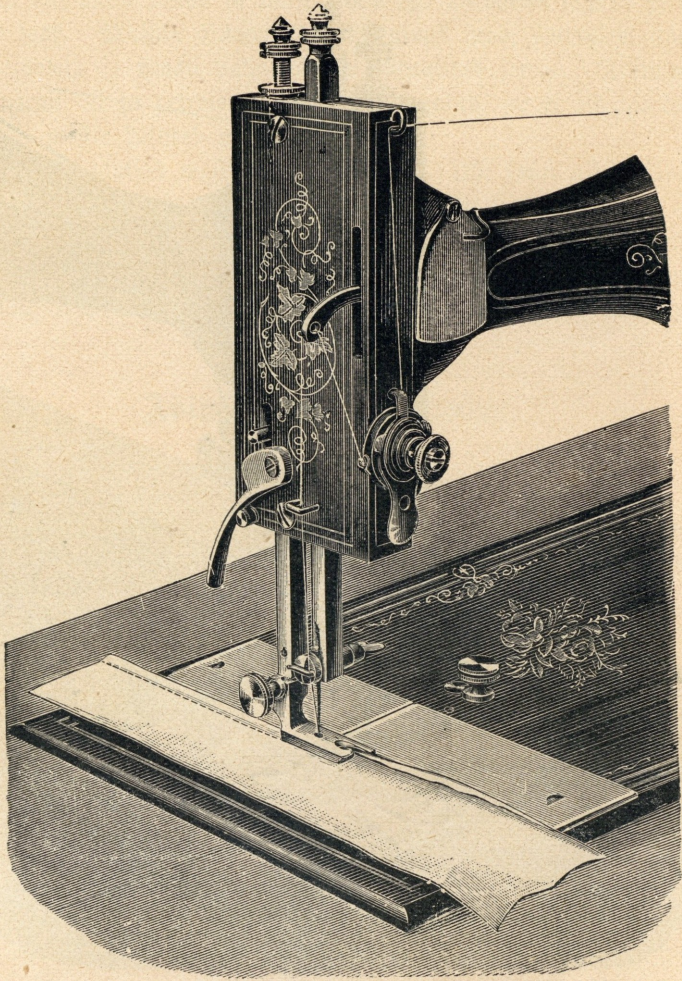
Wiiru laud saab pruugitud kui on ääre pealne otskohene õmblus teha, siis saab wiiru laud kruuwiga kinni kruuwitud ja töd vastu wiiru lauda hoitud.

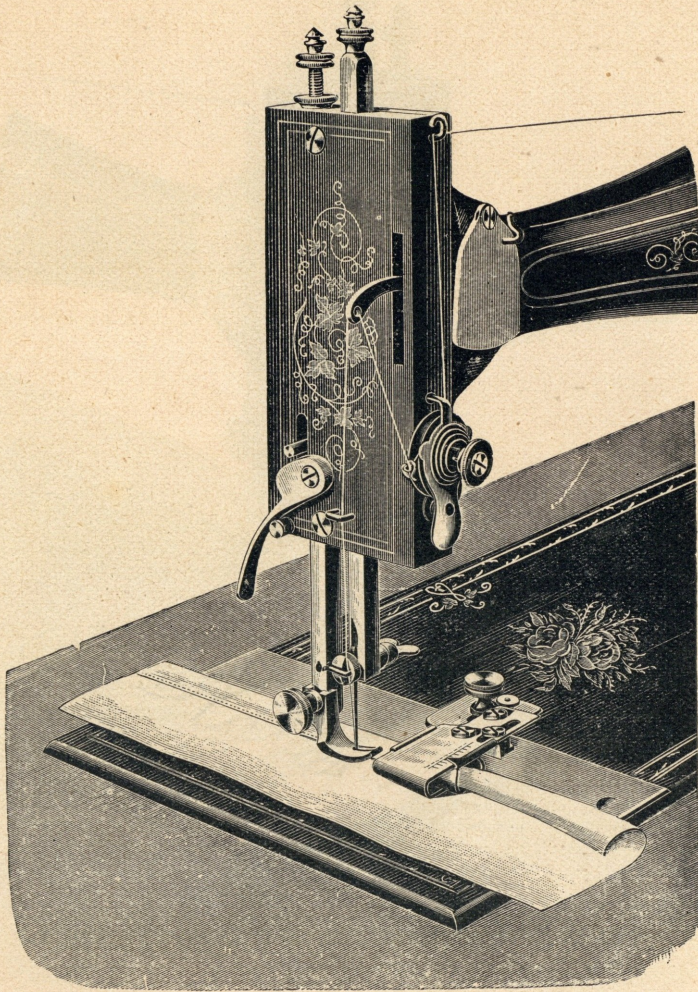
14. Sutasheria.

Selle tarvis wõtta hästi kitsad paela nimega sutas, aja seda wärtna peale ja pane ülewal olewa ora otja, ja siis pista aasast läbipressjala esimise auku ja siis pressjala alla. Nii keera siis nõela alla seda modi, miisfuugusti wiirusi eht käänuksi ja fenna peale tahad teha.

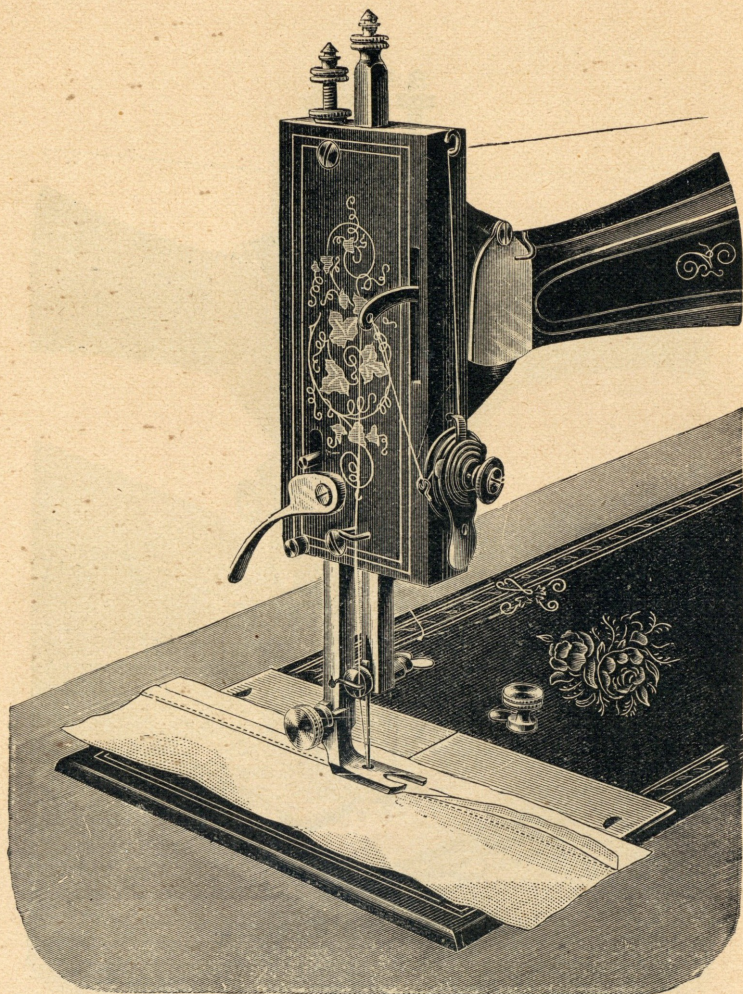
15. Palistaja.

Palistaja saab pressjala asemese finni kruuvitud. Riide haffatus saab kahetordsels keeratud ja siis sedamodi palistaja wahela alt ülese pandut. Ombluse ajal pead nõnda riiet pidama, et palistaja suutäis täidetud saab, muidu ei saa palistus mitte küllalt ümber pöördut.

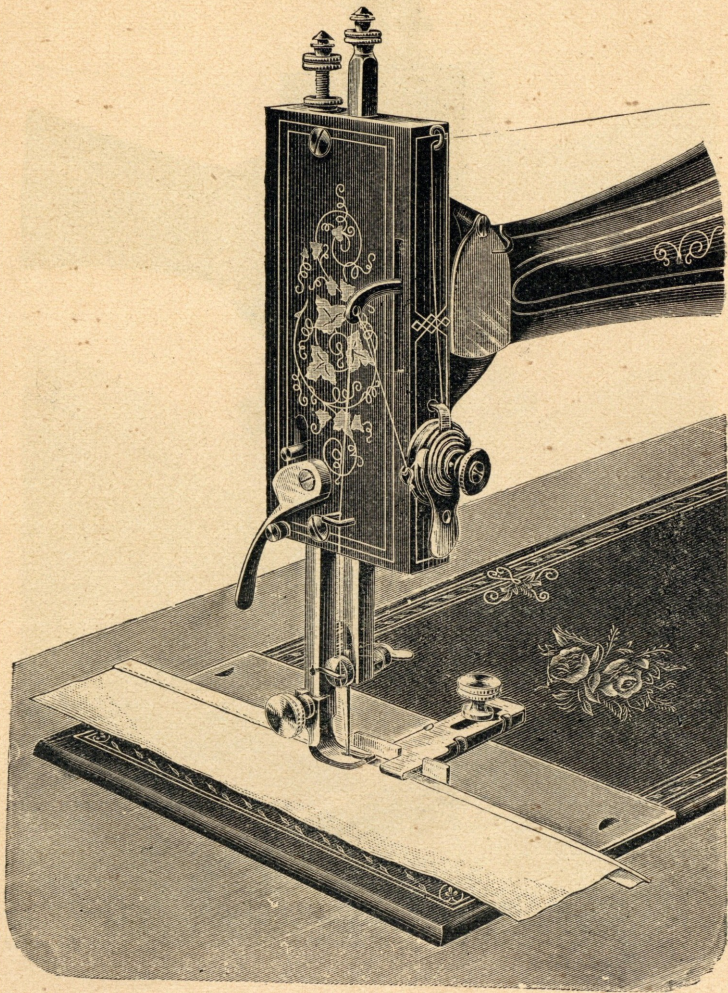
16. Muudetav palistja.

Muudetav palistja saab niisamoti kui wiiru laud kinni kruuwitud. Pa-
listuse laijus saab esimise kruuvi läbi sääritud. Kui palistaja on joowitud
lajusele pandut, siis saab see weike kruuw jälle kinni keeratud. Riide, keda saab
palistatud saab kahekorra aparati sisse pandut ja on selle peale waatada et
riide saab ümber pöratud.

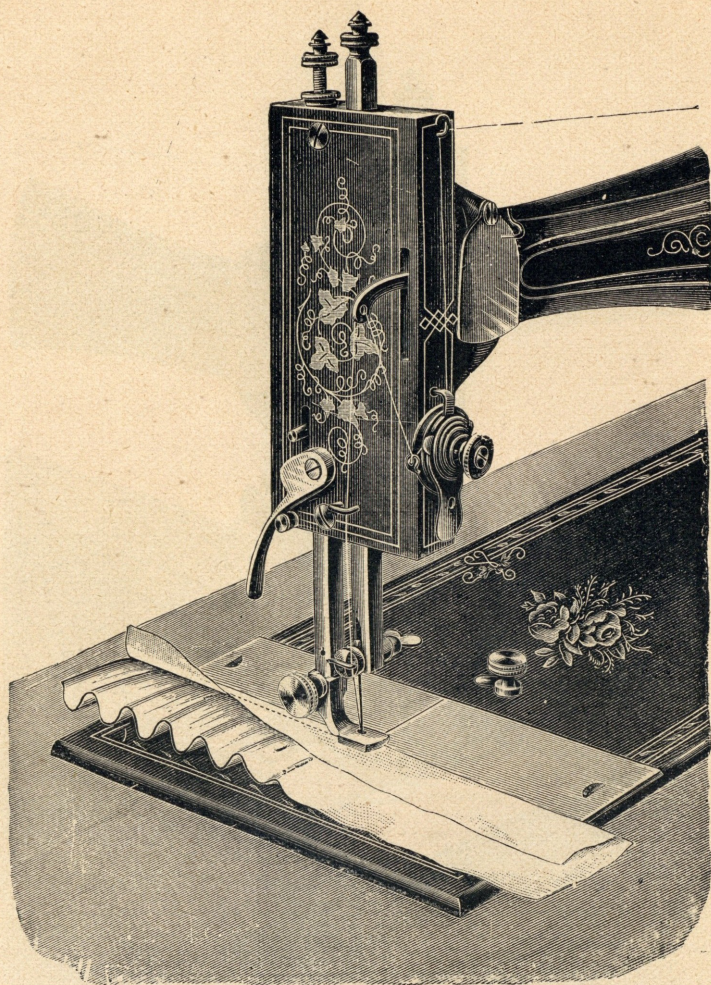
17. Terasest kappija.

Kappija saab niijamuti kui palistaja külge pandut. Kappimise juures pane riide tükkid nõnda üks teise peal, et alumine riide sõrw üks nattu teise alt wälga paistab, sest see eesfeisaw jagu peab kappijast läbi jooksuma, ning nõnda õmble mõlemad tükkid kohtu. Kui see ontehtud, siis löö riide tükkid laiale ühest ära, silita natuke õmblust ja lasse see niitid weel kord kappijast läbi käia.

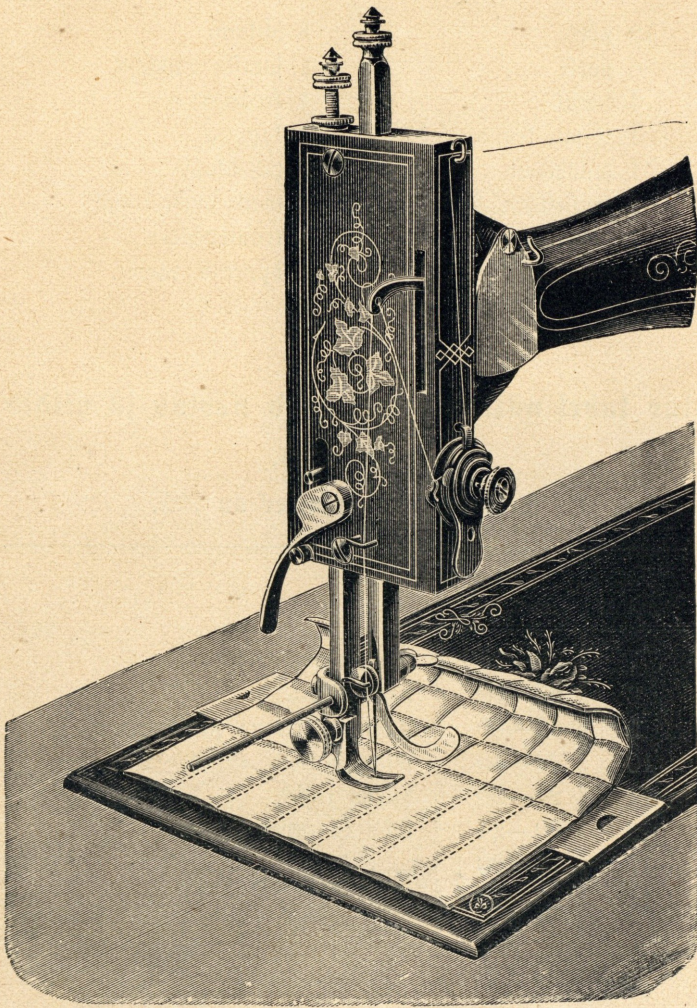
18. Paelutaja.

See wärk saab niisamuti külge kruwitud kui wiirulaud. Pael saab paelutaja wärki sisse nii wiisi pandut, et paela ääred hakide sisse seisma tulewad. Riide äär saab nüüd kahe haaki wahela, apparati sisse pandut, nii et pael riideääre ümber seisma tuleb ja sedamoodi mõlemad kokku õmbletud.

19. Krookija.

Selle värgi abiga on hästi ferge krookijä teha kui temaga saab harjutud ümberkaima. Pane see riide mis kroogitud peab saama, krookimise pressjala alla ja teine, pealmine riide misugune filedaks jääb pressjala prau wabele. Kui nüüd õmblema hakkad, siis jääb, nii kui pilt näitab pealmine riide filedaks, alumine kroogitud. Krookide suurus saab tihhi tellimise kruuwi läbi tellitud. Mis pikkem tihhi sedda suuremad kroogid.

20. Watterimise linial.

Seda värki pane nõnda kui pilt näitab läbi presšjalakangi pistes kruu- wiga kinni ja lüüka teda nii kaugele ehk ligi kui laiad ehk kitsad ruudud teha imustad. Hakkatus õmble esimine õmblus kriipsu järele, siis lüüka riie nii palju paremale poole nõelast kaugemale kui laiad read teha tahad, nüüd kinnita see linial nõnda, et ta all jooksjä jagu just selle esimese kriipsu peal jookseb, ja nõnda edasi. Kõige ilusamad ruudud võib siis saada, kui riide ilma woodreta üksi watti peale tagelstud tiffid.

Masinale andakse järgmised abivärgid juurde:

12 nõela	1 õlifann
6 pooli	1 jutashi õmbleja
1 linial	1 krookija
1 liniali kruuv	1 kappija
1 muudetaw palistaja	1 paelutaja
2 terasest palistajad	1 wattirimeše linial
1 nõõriõmbleja	1 kruuwend
1 tihiplatte	1 õppetuse ramat.

Järgmine tabel näitab mis sugused nõelad ja niidid kokku passiwad.

Nõelade jeltši nummer on 705.

Nõela nummer	Niidi nummer	Niide jeltš
7	90—150	peenike maapolam
8	60—90	peenike louend
9	40—60	šherting, kretong ja louend
10	30—40	willašed kleidi riided
11	24—30	kalewi riided
12	20—24	kodu ku jutud kalewid
13	16—20	kõisjugu pakšud riided.
14	10—16	

